Bijdrage Algemene Beschouwingen Jongerenpartij Heerlen

Beste voorzitter,

Met bijzondere interesse, nieuwsgierigheid en steeds groter wordende verbazing hebben we de begroting doorgenomen. Tijdens de coalitie-onderhandelingen viel ons al op dat er geen duidelijke keuzes werden gemaakt in waar men de beperkte middelen aan uit wilde geven. Destijds werd meegegeven dat prioriteiten markeren vooral iets van het college moest zijn. Als nieuwkomers waren wij dan wellicht wat goedgelovig en gingen ervan uit dat die prioriteiten wel snel genoeg zouden volgen. Maar helaas… we zijn een beetje teleurgesteld voorzitter.

In het coalitieakkoord werden serieuze ambities en plannen gepresenteerd. Eén ding is voor iedereen nu helder: Dit is een coalitieakkoord dat totaal niet te realiseren valt met de beperkte middelen die de gemeente heeft. Zeker wanneer we ons realiseren dat de economische wind fors gedraaid is en enorm veel van onze burgers, verenigingen en ondernemers moeite hebben om rond te komen.

We kunnen de berichten in de media niet ontkennen, de Provincie Limburg trekt de handrem hard aan, deskundigen zoals onder andere Noud Wellink en Jan Latten waarschuwen voor een langdurige periode van inflatie en economische krimp. Het CBS meldt dat het consumentenvertrouwen een historisch dieptepunt heeft bereikt en ook is te lezen dat 74% van de Limburgers ervan uitgaat dat ze het volgend jaar financieel slechter zullen hebben. En neemt u maar van ons aan dat dit percentage binnen onze gemeente, vanwege onze bevolkingssamenstelling, nog eens flink wat hoger ligt.

Het is dus inmiddels niet meer de vraag óf er een recessie komt maar vooral hoe erg deze gaat zijn. Daarbij zijn de uitdagingen in Heerlen onverminderd groot. Een sterk tekort aan passende woningen voor jong en oud, aanhoudende sociaaleconomische problemen, een sterk toenemende vergrijzing, explosief stijgende kosten voor zorg, de WMO en de Jeugdzorg én daarbij de kwaliteit van zorg die onder druk staat, maar ook de noodzaak om te verduurzamen met daarbij de forse investeringen die van de burgers gevraagd worden, vragen om een nieuwe, doortastende aanpak. Vergeet niet dat duizenden Heerlense huishoudens, verenigingen en ondernemers, in allerlei rangen en standen, nu al de eindjes aan elkaar moeten knopen.

Kortom er ligt een moeilijke periode voor ons.

Aangezien het grootste gedeelte van de begroting al rechtstreeks bestemd is voor zaken zoals het Sociaal Domein is de “speelruimte” van dit college eigenlijk niet al te groot.

Maar voorzitter: We hebben ook voldoende goede zaken gezien!

De investeringen in scholen, onderwijs en ontwikkeling van onze jeugd en de investeringen t.b.v. de verduurzaming van faciliteiten van onze sportverenigingen, plus het benoemen van een Johan Cruyff Court en een Urban Sport Park zijn fantastisch.

De aanpak van kansenongelijkheid door Programma Heerlen Noord en de samenwerking met woningverengingen waarbij we inzetten op verduurzaming van woningvoorraad is eveneens toe te juichen.

Verder is de nieuwbouw van het Romeins Museum en het onderhouden van onder andere het Kasteel Hoensbroek en de renovatie van het Stadscentrum met de komst van Zuyd en de OU iets waar wij erg naar uitkijken, vanwege de positieve effecten die wij hierdoor op onze stad verwachten.

Toch zijn er een groot aantal zaken waar wij op zijn zachts gezegd niet enthousiast van worden.

Wij begrijpen namelijk de naïviteit van deze begroting niet, dit college geeft letterlijk aan om scherp aan de wind te willen varen en daarmee risico's te willen nemen door nergens op te bezuinigen. Dit college heeft blijkens deze begroting ook niet de noodzaak gevoeld om voeling te houden met de werkelijkheid. En die werkelijkheid is evident. We komen in een recessie terecht en onder andere rekenen met 2,4% inflatie is daarom niet alleen naïef, maar wat ons betreft zelfs onverantwoord te noemen.

Zeker gelet op de minimale algemene reserve die we hebben, waar ongetwijfeld nog vaak beroep op gedaan zal moet worden. We verkeren in dusdanige bijzondere omstandigheden die daarom een passende aanpak verdient. En concreet: dat zien we in deze begroting helaas niet terug.

Terwijl de gemiddelde burger in Heerlen nu de broekriem aantrekt en vooral de focus heeft op belangrijke basisbehoeften lijkt het alsof er in deze begroting niks aan de hand is. Dit college is onvoldoende bezig met de basisbehoeften van onze burgers en beschermen en behouden van hetgeen wat er al is. En lijkt vooral veel oog te hebben voor meerdere risicovolle, miljoenen kostende, nieuwe projecten.

Wij noemen ter verduidelijking en als voorbeeld daarom een aantal zaken met minder of wellicht geen prioriteit in deze bijzondere tijd.

Soms moet je "uit liefde voor de stad" je plannen durven te heroverwegen. We noemen bijvoorbeeld een centrumbad, het Filmhuis, het Landsfort Herle en het de ambitie om in 2030 Cultuurhoofdstad van Europa te worden.

Plannen waar heel veel geld mee gemoeid gaat. Eerst maar eens de impact van al deze plannen goed in kaart brengen en belangrijke stakeholders betrekken om het plan vervolgens opnieuw aan de raad voor te leggen.

Zeker omdat de kosten van nieuw of herbouw vandaag de dag exorbitant hoog zijn en iedereen last heeft van extreme energieprijzen en die ook weer impact hebben op exploitatiebegrotingen hoef je wat ons betreft geen raketgeleerde te zijn om te begrijpen dat deze grootse plannen wellicht niet meer van deze tijd zijn en ze zo snel mogelijk op zijn minst uitgesteld, aangepast of in het slechtste geval helemaal van tafel moeten.

Meermaals hebben we nu al gevraagd om een prioriteitenlijstje en horen we alleen maar waar dit college van allemaal van dagdroomt. Torenhoge ambities die allemaal mooi klinken, maar het lijkt alsof het college niet beseft dat we leven in een keiharde realiteit en soms plannen uitgesteld moeten worden. De realiteit is dat we geen grote pot met goud hebben en we niet zomaar alles kunnen doen wat we willen. Met een hoge schuldratio is er ook weinig rek meer om bij te lenen. De stevig oplopende rentes maken dit nog eens extra gecompliceerd, voordelig financieren is er immers niet meer bij voorlopig.

Dan een aantal zaken die totaal niet voldoende als prioriteit gemarkeerd zijn in onze ogen. En waarvan wij het college vragen dit met spoed hoger op hun agenda te zetten of tenminste meer prioriteit te geven.

Behoudens de opgave aan de woningverenigingen om hun woningvoorraad te verduurzamen horen wij dit college niets over de Heerlense *woningbouwopgave* zeggen in de bestuur samenvatting. En dat is veelzeggend over de agenda van dit college:
Ook de gemeente is medeverantwoordelijk voor de realisatie van nieuwe passende woningen voor jong en oud. We willen dat dit college die belangrijke woningbouwopgave hoger op hun agenda zet.

Wij missen ook een visie en een plan van aanpak voor het beheersbaar houden van de kosten in de WMO, logischerwijs stijgt door de vergrijzing de behoefte aan zorg en zal ook de Wet Langdurige zorg vaker aangesproken worden. Daarom lijkt het ons nodig om vanwege die veranderende tendens om er mogelijkheden zijn om een rem op de kostenstijging te realiseren. Een duidelijk plan van aanpak en de link leggen naar integraal ouderenbeleid kan hieraan bijdragen. In Heerlen komt er voor integraal ouderenbeleid juist geen euro bij. Juist daar is het geld heel hard nodig, maar kennelijk ligt hier geen prioriteit.

Last but not least; de Jeugdzorg - Ook de kosten van de Jeugdzorg nemen stevig toe zonder dat er een waarborg is dat de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd. We zijn blij met de toezegging van het college dat ze willen investeren in jeugd die het nodig heeft en iedere euro is het wat ons betreft waard. Maar we zijn ook heel benieuwd naar de prestatieafspraken en tegelijkertijd zeer sceptisch over mogelijke kostenstijgingen en onze

verwachting is dat Jens snel weer zal aankloppen voor meer geld ondanks de lumpsum, zonder een incrementele verbetering van de kwaliteit van zorg te hebben gerealiseerd iets waar onze jeugd zo'n behoefte aan heeft.

Wij vragen jullie daarom, ga daarom nu eens bij jezelf te raden, maak prioriteiten, concentreer je op de hoofdzaken en durf te heroverwegen. Zoek waar mogelijk partnerships met marktpartijen die je kunnen helpen om zoveel mogelijk van de ambities waar te maken. Niets is zo dapper om in cruciale tijden maatregelen te nemen die er echt toe doen. Daar hoort soms bij dat je terug moet komen op beloftes die je eerder gedaan hebt.

Begrijp ons niet verkeerd, we zijn enthousiast over een hele hoop plannen van dit college. Maar we zijn desondanks ook kritisch op de haalbaarheid van deze plannen in deze tijd. Wat goed is, wat haalbaar is zullen wij zeker steunen, maar wat niet goed past in deze tijd daar kunnen we gewoonweg geen goedkeuring voor geven.

Tot zover onze bijdrage in eerste termijn.